

Ieguldījums tavā nākotnē LNS projekts “Klusuma pasaule”

Tematiskā starpliņa Nr. 1

Eiropas Savienība

IZMAIŅAS PENSIJU UN PABALSTU JOMĀ

Valsts budžeta deficīta samazināšanai LR Saeimā ir pieņemts likums “Par valsts pensiju un valsts pabalstu izmaksu laika periodā no 2009.gada līdz 2012.gadam”, kas stājas spēkā no šī gada 1. jūlija. Labklājības ministrija sniedz skaidrojumu.

PENSIJAS

No 2009.gada 1.jūlija līdz 2012.gada 31.decembrim samazinātas valsts vecuma un izdienas pensijas par 10%.

Strādājošo (darba ņēmēju un pašnodarbināto) vecuma un izdienas pensija samazināta 70% apmērā

no aprēķinātās pensijas (vēl papildu 10% samazinājums netiks piemērots).

Pensijas 70% apmērā netiks samazinātas tiem pensionāriem, kuri ir:

- 1) zemnieku (zvejnieku) saimniecības īpašnieki;
- 2) autoratlīdzības saņēmēji;

3) fiziskās personas, kuras veic nekustamā īpašuma apsaimniekošanu vai gūst ienākumus no personīgās palīgsaimniecības un ir reģistrējušās kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātājas, bet neveic sociālās iemaksas.

Šajos gadījumos pensijas tiks samazinātas 10% apmērā.

Kas jāzina pašnodarbinātajiem pensionāriem?

Ja pašnodarbināto

pensionāru ienākumi kādā mēnesī sasniedz vai pārsniedz MK noteikto minimālo robežu (šogad Ls 180), viņiem jābūt reģistrētiem VID un jāveic sociālās apdrošināšanas iemaksas. Šajā gadījumā tiks piemērots 70% samazinājums.

Ja pašnodarbinātā ienākumi nerasniedz minimālo apmēru un sociālās apdrošināšanas iemaksas netiek veiktas, pensija tiks samazināta 10% apmērā. ▲

UZMANĪBU!

Izmaiņas tiks piemērotas ar viena mēneša nobīdi. Piemēram, ja pensionārs turpina strādāt arī pēc 2009.gada 1.jūlija, tad pensijas izmaksas ierobežojums attiecas jau uz 2009.gada jūliju, savukārt, ja darba attiecības tiks uzsāktas vai izbeigtas ar 2009.gada 1.jūliju, tad izmaiņas tiks piemērotas no 2009.gada augusta.

Samazinājumi attiecas tikai uz pamatpensiju, neskarot piemaksu pie pensijas par apdrošināšanas (darba) stāžu līdz

1995. gada 31.decembrim. **Invaliditātes un apgādnieka zaudējuma pensijas** šie samazinājumi neskar. Tātad invalīds, kurš nav sasniedzis pensijas vecumu un saņem invaliditātes pensiju, saņems pensiju pilnā apmērā. Taču uz invalīdiem, kuri saņem vecuma pensiju, minētie pensiju ierobežojumi attiecas.

No 2009. gada 1. jūlija **priekšlaicīgi piešķirtā vecuma pensija** laika posmā līdz vispārējā pensijas vecuma sasniegšanai kopā ar piemaksu tiks izmaksāta 50% apmērā.

Tās personas, kuras pensionējušās priekšlaicīgi līdz 2009. gada 30.jūnijam, līdz vispārējā pensijas vecuma sasniegšanai saņems pensiju kopā ar piemaksu 70% apmērā no aprēķinātās. Pensija netiks izmaksāta strādājošiem pensionāriem.

No 2010. gada tiks mainīts to cilvēku loks, kuri var doties pensijā ātrāk. Valdība plāno attālināt pensijas vecuma robežu līdz 62 gadiem arī cilvēkiem ar invaliditāti uz mūžu.

Vienlaikus nevarēs saņemt invaliditātes pensiju

un bezdarbnieka pabalstus, kā arī valsts pensiju un atlīdzību par nelaimes gadījumu darbā.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa **neapliekamais minimums** pensijas saņēmējiem tiek saglabāts 165 latu mēnesī (1980 latu gadā).

Pārtraukts valsts apmaksāts pakalpojums — pensiju piegāde mājās, t.i., par piegādi būs jāmaksā 1,22 latī, kas jau automātiski tiks atvilktas no pensijas. Taču ikviens var atvērt kontu kredītiestādē vai pastā un saņemt pensiju bez maksas. ▲

PABALSTI BĒRNIEM UN VECĀKIEM

Ģimenes valsts pabalsts par visiem bērniem būs vienāds — astoņi latī mēnesī. To izmaksās par bērnu līdz 19 gadu vecumam, ja viņš

mācīsies vispārējās vai profesionālās izglītības iestādē. Par bērniem, kuri būs dzimuši pēc 2010. gada 3.maija, ģimenes valsts pabalstu piešķirs tikai no bērna viena gada vecuma.

Par bērniem, kuri būs

dzimuši pēc 2010.gada 5.aprīļa, viens no bērna vecākiem sakarā ar bērna piedzimšanu vai aizbildnis par bērna vecumā līdz gadam paņemšanu aizbildnībā saņems tikai **bērna piedzimšanas pabalstu** – bez piemaksām

296 latu apmērā.

No 2009. gada 1.jūlija līdz 2010. gada 2.maijam personai, kura bērna kopšanas laikā vienlaikus strādās, vecāku pabalstu izmaksās 50% apmērā.

Turpinājumu lasiet
nākamajā lpp. ➔

Izmaiņas pensiju un pabalstu jomā ...

Sākumu lasiet 2.lpp

Izmaksas izmaiņas tiks piemērotas ar viena mēneša nobīdi.

Vecākiem šo pabalstu no 2010. gada nemaksās

gadījumā, ja cilvēks saņems bezdarbnieka pabalstu.

Izmaiņas neskars vecāku pabalsta saņēmējus, kuri atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā un līdz ar to negūst ienākumus

kā darba ņēmēji vai pašnodarbinātie. Minētās personas vecāku pabalstu saņems pašreiz noteiktajā kārtībā 70% apmērā no vidējās apdrošināšanas iemaksu algas.

Par bērniem, kas

dzimuši, sākot ar 2010. gada 3. maiju, vecāku pabalsts tiks piešķirts tikai tām personām, kuras atradīsies bērna kopšanas atvaļinājumā un **negūs ienākumus** kā darba ņēmēji vai pašnodarbinātie. ▲

CITI PABALSTI

Slimības pabalsta izmaksas ilgums sama-zināts no 52 līdz 26 nedēļām, ja persona slimo nepārtraukti. Pamatojoties uz Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinumu, slimības pabalsta

izmaksas periodu varēs pagarināt, bet ne ilgāk kā līdz 52 kalendārajām nedēļām gadā.

Savukārt, ja slimo ar pārtraukumiem – uz laiku ne ilgāku kā 52 nedēļas trīs gadu periodā.

Bezdarbnieka pabalstu izmaksās par

pagarinātu laiku līdz 9 mēnesī. **45 Ls mēnesī saņems bezdarbnieki:**

✓ ar darba stāžu no 1 līdz 9 gadiem – pēdējos piecus mēnešus;

✓ ar darba stāžu no 10 līdz 19 gadiem – trīs mēnešus.

Samazināts periods,

kurā jābūt veiktām iemaksām, lai noteiktu tiesības uz bezdarbnieka pabalstu – iemaksām jābūt veiktām 9 mēnešus 12 mēnešu periodā.

Atlīdzību par darbspēju zaudējumu varēs saņemt tikai cilvēki ar invaliditāti. ▲

PAR APBEDIŠANAS PABALSTU

Turpmāk VSAA šo pabalstu izmaksās, tikai pārskaitot saņēmēja kredītiestādes vai pasta norēķinu sistēmas kontā.

VSAA lēmumus par pabalstu piešķiršanu pabalstu pieprasītājiem turpmāk rakstiski nepaziņos.

Atgādinām: valsts piešķir apbedīšanas pabalstu:

✓ sociāli apdrošinātam cilvēkam tā apgādībā bijuša ģimenes locekļa nāves gadījumā;

✓ sociāli apdrošināta cilvēka ģimenes loceklim vai cilvēkam, kurš faktiski uzņēmies apbedīšanu, ja miris sociāli apdrošinātais, bezdarbnieks, pensijas vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējs;

✓ ģimenes loceklim vai cilvēkam, kurš uzņēmies apbedīšanu, ja sociāli apdrošinātais vai tā apgādībā bijušais ģimenes loceklis miris mēneša laikā pēc darba attiecību vai pašnodarbinātības iz-

beigšanas.

Apbedīšanas pabalsta apmērs noteiktos gadījumos ir šāds:

✓ apdrošinātā cilvēka nāves gadījumā – mirušā apdrošinātā mēneša vidējās apdrošināšanas iemaksu algas divkārsā apmērā;

✓ bezdarbnieka pabalsta saņēmēja nāves gadījumā – valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta trīskāršā apmērā;

✓ apdrošinātā cilvēka apgādībā bijuša ģimenes locekļa nāves

gadījumā – valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta trīskāršā apmērā;

✓ pensijas saņēmēja nāves gadījumā – mirušā divu mēnešu pensiju apmērā;

✓ valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēja nāves gadījumā – valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta divkārsā apmērā.

2009. gadā valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts ir 45 lati, invalīdiem kopš bērnības – 75 lati. ▲

TAVAS DARBA TIESĪBAS

Sākumu skat. KS, nr 5. 6.lpp.

Izbeidzot darba attiecības, darbiniekam ir jāsaņem:

✓ visas darbiniekam pienākošās naudas summas;

✓ ja samaksa nav laikus izmaksāta darba devēja vainas dēļ, tad darba devējs atlīdzina radušos zaudējumus;

✓ pēc darbinieka pieprasījuma – rakstveida izziņu par darba devēja

un darbinieka darba tiesisko attiecību ilgumu, darbinieka veikto darbu, ieturētajiem nodokļiem un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veikšanu.

DL 112. pants nosaka, ka ir jāizmaksā atlaišanas pabalsts šādos darba tiesisko attiecību izbeigšanās gadījumos:

✓ ja darbinieks uzsaka darba līgumu svarīga iemesla dēļ, kas, pamatojoties uz tikumības un taisnprātības apsvērumiem, neļauj tur-

pināt darba tiesiskās attiecības;

✓ ja darbiniekam nav pietiekamu profesionālo spēju nolīgta darba veikšanai;

✓ ja darbinieks nespēj veikt nolīgto darbu veselības stāvokļa dēļ un to apliecina ārsta atziņums;

✓ ja tiek samazināts darbinieku skaits;

✓ ja ir atjaunots darbā darbinieks, kurš agrāk veica šo darbu;

✓ ja tiek likvidēts darba devējs – juri-

diskā persona vai personālsabiedrība. ▲

IEVĒRĪBAI!

Šādas starplikas turpmāk veidosim, ievērojot lasītāju pieprasījumu.

Ikviens var uzdot jautājumus savu tiesību un pienākumu jomā, ierosināt tēmas, par kurām skaidrot nākamajās „KS” starplikās.

Rakstiet MSN, SMS, ziņojiet e – pastā un visā citā iespējamā veidā, varat arī griezties redakcijā.

“Zināšanas dod garšu un spēku dzīvei.” M. Gorkijs